

I kjøleskap på Store Trolltind

PER SYLOW

Sett på bakgrunn av de senere års utrolige klatreprestasjoner, ikke minst i Trolltindene, kan det vel sies å være litt pretensiøst å berette om en bestigning av noe så enkelt som Store Trolltind ad nordeggen. Det vil nok fremkalle et medlidende smil fra den nye generasjon av superklåtrere.

For T.T.-folk kan det vel ha sin interesse at brødrene Lysholm gjorde et forgyves forsøk på å forcere seg til topps ad denne rute allerede i klatresportens spede begynnelse her til lands. De bygget en kraftig varde på ytterpunktet for sin fremteden, som står der den dag i dag. Ukjent for de fleste kan det vel være at det var Trondheims tidl. ligningsjef Sigvang som sammen med en venn fullførte denne bestigning. Disse to tilhørte Norges klatreelite i begynnelsen av tredveårene og utførte en rekke store bestigninger bl.a. vestveggen av Romsdalshorn via Altanen for første gang.

Den tur det her skal berettes om skriver seg ikke fra så langt tilbake, For en del år siden hadde Arne og Nils fra Molde og Per fra Trondheim tilbragt nesten 1 uke i Romsdalen i konstant juli-silregn, av værgudene omsorgsfullt blandet med sludd og sne. Da klarnet det plutselig opp til gnistrende klart men kjølig vær. Stor alarm, endelig skulle det bli en tur.

Da selveste Randers Heen i løpet av regnvørsuken hadde latt falle en bemerkning om at såvidt han visste hadde ingen ennå overnattet på Store Trolltind, besluttet man omgående å rette på denne forsmadelige mangel på nattlige beilere.

Vi begynte fra Sogge på Sauesti og hadde derfra en pen liten stigning på nærmere 1800 m til topps. Langt, seigt og tungt opp til Adelsbreen som bærer sitt navn med rette der den ligger i en kjempemessig botn under Trolltindene. I stekende sol var det en ren opplevelse å vandre over breen. Etter lett småklatring gikk det raskt å komme opp på toppen av Nordre Trolltind. Dette er en fortopp før eggen reiser seg voldsomt bratt opp mot selveste Store Trolltind som herfra ser nifs ut og ruten oppover bringer en til å angre på alt det gale en har gjort. Utrolig at menneskers veg går opp der. Her står Lysholms varde og minner om fordums dage.

Opp mot svaet for vi traverserte ut i veggen til høyre mot blokka. Vi ser Rauma, veien og jernbanen under.

Foto: Per Sylow.

På med tauet. Eggklatring — særlig de første par timene. Man skal ikke klage på luftigheten oppover. Ei heller på utsikten. Det er en voldsom, ja bent fram dramatisk natur. Man har jo Europas høyeste sammenhengende stup rett foran seg, Romsdalen dypt under på venstre side og Adelsbreen til høyre. Dessuten det fantastiske trollfølge i toppeggen rett imot.

Dette syn må være noe av de dyrebareste gamle mor Norge har i sin innholdsrike skattkiste. Men det er godt vaktet. Ingen får se uten å ha gjennomgått møye og besvær, det skal svettes og slites før man blir belønnet. Veien til terskelen av denne naturhelligdom byr på 1300 m effektiv stigning og da først begynner leken for alvor når man kommer inn i selveste gymastikk salen for å få en mange timers omgang i selve storfjellets ribbevegger.

Det ble 5 timers omgang for vårt vedkommende. Ikke av den skarpeste sorten, men jevn underholdning helt til varden.

Været ble bedre og bedre etter hvert som vi arbeidet oss oppover. I aftensolens siste rødgyrne stråler virket det som vi klatret på en enorm gullstige opp mot Soria-Moria slott. Praktfullt, dog stadig kjøligere. Klart, ikke en sky på himmelen.

Toppen 1796 m ble nådd, ikke lenge etter solnedgang her i disse store høyder. Etter 12 timer fra Sogge nølte vi ikke lenger med å komme inn i den såkalte steinbua ved varden. Gulvet var en eneste isblokk dannet av regnvann som var seget inn. Det ble fort kjølig, nifst kjølig. Gjorde forberedelser til en alle tiders Polarnatt, hvilket det også ble. Det ble et festmåltid i bua på det vi hadde av mat. Dessverre var det ikke på langt nær nok til å spise seg mett. Men et vidunderlig tidsfordriv å rasjonere. Arne hadde 2 små lysstumper i sekken. De ble tent og laget en slags julaften-stemming og lunet litt gjorde de også. Siden tente vi på alt det vi hadde av papir og lignende. Kl. 3 natt var det intet brennbart stoff igjen og absolutt ingen mat. Vi burde tenke på å gå til køys.

Bua inneholdt 3 planker som var så fuktige at vi ikke fikk fyr på selv fliser av dem. Plankene ble plassert over isgulvet i 30 cm høyde. Oppå plankene plasserte vi oss, men vi befant oss da på adskillig gyngende grunn. Vi lå som sardiner i eske for best mulig å holde varmen. Tok av støvlene som var gjennomvåte etter brevandringen, og stakk bena i sekkene. Tiden sneglet seg avgårde. I 4-tiden snek kulden seg inn langs ryggraden på en høyst uforskammet måte. Det ble for kaldt å ligge slik, og en større brytekamp i ura utenfor ble satt igang. Etter å ha fått grundig juling alle sammen, var det levelig et lite øyeblikk, men så gikk kuldegradene til fornyet angrep. Vi kunne jo ikke holde på med brytekamp og ta og gi juling hele natten. Dog duppet vi av et lite øyeblikk all sammen for plutselig å bli vekket av en larm som om 10 hurtigtog hadde tordnet avsted like under oss. Ingen tvil om at trollpakk og annet underjordisk fanteri var på ferde her oppe. Et stort steinsprang et eller annet sted på Trolltindeggen måtte det ha vært. Vi tomlet alle ut av bua for å se om Trollgubben, Kjerringa, Brura og alle de andre kjente skikkelsene bortover eggen fremdeles stod der. Det gjorde de. Høytidelig trukket i sort vendte de sine kolde stenansikter

mot øst for å avvente solens oppgang, men det var ingen forandring i trollfølget. En av dem hadde kanskje mistet en liten flis av en 500 tonns brystnål utfor avgrunnen mot Romsdal. Slikt forekommer jo av og til og kan skremme menneskekrypet. Den store stillhet hersket og fremhever i ennå større grad dette landskaps fandenivoldske villhet. Det var græssende kaldt og nifst. Bare en svak blodrand langt borte bebundet en ny dag. Enkelte stjerner funklet fremdeles blekt i iskald sammernatt og månen seilte stadig over himmelhvelvet. Vi søkte tilflukt til bua igjen. Den ga i hvertfall litt ly for trekken som var sylkvass. Nattens min. temp. ble da målt litt under $\div 10$.

Til slutt syntes Nils at han hadde frosset lenge nok og begav seg på egen hånd ut i det mektige vilde. Han kom etter en liten stund tilbake og meddelte henrykt at han hadde funnet en hylle et stykke borte på kanten av selveste storstupet, hvor solen så smått hadde begynt å virke og hvor det var ly mot trekk. Det var virkelig en lun plass, men noe utsatt og luftig. Det ble å sitte med beina utfor 1700-meters-stupet. Dette gjorde vi med god samvittighet etter å ha forankret etter alle kunstens regler i en bautalignende blokk like bak. Dette var tross alt bedre enn kjøleskapet i steinbua. Å tiltre nedstigningen på dette tidspunkt var ikke mulig så stivfrosne som vi var da, vi måtte vente til solen fikk tint oss kraftig opp utpå formiddagen. Morgentåken lå under oss i 1500 meters høyde. Blågrå og ullen. Dypt under oss stakk såvidt toppen av Romsdalshorn opp. Den så ut som et skjær som have: ustanselig brøt inn over. Store hvitkledde snefjell stakk opp langt borte, og i alle dalene kokte tåken som i en kjempemessig heksekjel. Overveldet av de sterke naturinntrykk sovnet vi virkelig blidelig inn. Vi våknet i 8-tiden. Tåkehavet kokte som aldri før nede i den bunnløse avgrunn, men solen begynte å varme endel. Det var på tide å bryte opp. Da vi løsnet forankringen, ga den store blokken fra seg en sint, brommende lyd og beveget seg noen centimeter utover mot stupet. Blokken var løs, men betenkte seg øyensynlig, og ble stående. Det er synd å si at vi drøyet lenge med å løse forankringen. Å følge denne flere tonn tunge blokken på et svaalestup ned i Romsdalen virket ikke særlig fristende. Dog står den der sikkert ennå. Men man kan aldri vite. En vakker dag tar den nok spranget og havnet nede i ura ved foten av Trolltindene den også. I likhet med den store pinakkel Brura som brakket utfor en høstdag for en del år siden. Det må ha vært et skue. Den var så stor som Kølnerdomen.

Klokken var nærmere 10 før vi følte oss tilstrekkelig opptint til å begynne på nedstigningen. Frokost ble ikke inntatt da vi ikke hadde noe å servere. Underlaget for en lang og strabasøs nedfart var således ikke tilstede. Planen var å gå ned via Trollklørne. Solen stekte nå

Trolltindene sett fra Bispen.

Foto: Per Sylow.

intens, og vi ranget av oss stadig mere og mere klær. Lunch ble inntatt i to-tiden, bestående av 3 drops i noe gammelt lommerusk fra en av sekkens sidelommer. Et til hver. Det var litt klister på som saus, men det smakte godt allikevel. Det er vel slikt man i hotelbransjen kaller Continental Breakfast!

Ingen av oss var kjent på disse avsidesliggende trakter og vi hadde vanskeligheter for å finne nedstigningen til Adelsbreen. Til slutt ble det besluttet å forsøke på baksiden av Trollklørne. Her ble det straks klatring igjen i et vilt og nifst terreng. Etter 2 forgjeves forsøk satt vi tilbake ved utgangspunktet, sultne og trøtte. Herfra førte en markert renne med bratte, vannsildrende sva ned mot Adelsbreen. Dette måtte allikevel være veien ut av uføret til tross for at vi ingen varde fant, men disse var sansynligvis sopt bort av sneskred. Halveis nede i renna knyttet vi sammen 2 førti-meters taug og fikk en lang og morsom nedfiring helt ned på Adelsbreen. Dermed var alle vanskeligheter over. — I stekende sol travet vi over breen og kom omsider inn på vår egne spor fra gårsdagen.

Har viltet ein verdi for oss?

OLA HUKE

Over alt i landet finst det stadnamn som har tilknytning til vilt. Trass i at arten ikkje finst meir på staden lever namnet vidare og fortel oss litt om kva for viltartar forfedrane våre hadde. Ord som Gaupåsen, Bjørnåsen, Reinsfjellet, Spillmyra, Elgmyra, Bøverdalen (av bever) m.fl. er vanlege landskapsnamn.

For dei første nordmenn var jakt og fangst levevegen. Ein trur at nokre av dei første som vandra inn etter at isen for ca. 10 000 år sidan trekte seg tilbake, var fangstfolk som følgde villreinen som tok i bruk det nye beitelandet.

Sjølv etter at jordbruket fekk innpass og folk vart fastbuande, var viltet ein viktig ressurs for forfedrane våre, og heilt opp til vårt eige århundre, har jakt og fangst vore ein viktig del av næringslivet for ein del bygder.

Etter utkastet til ny viltlov er alle *viltlevande* fuglar og landpattedyr vilt, unntatt lemen, mus og rotter. Dyr i fangenskap og som ikkje er viltlevande, blir difor ikkje rekna som vilt. Til saman er det ca. 250 artar som kjem inn under omgrepet vilt.

For oss menneske er viltet ein verdifull fornybar ressurs, som vi har plikt til å ta vare på, og utnytta innanfor ramma av det viltbestanden sjølv tåler. Arbeidet med å verna og utnytta viltet som ressurs, blir kalla for viltstell.

Arbeidsoppgåvene i viltstellet varierer frå tiltak som verning av leveområde for viltet, freding av truga artar, til hausting av overskotet av viltproduksjonen.

Viltet er ein del av våre naturressursar. Dei fleste artane er tradisjonelt «norske», dvs. dei har vore her i uminnelege tider. Av ulike årsaker har vi hatt eit tilsig av «nye» artar. Dette har skjedd anten at dei har vandra inn sjølve, eller at dei er blitt brakte hit av menneska. Rådyr, hettemåke, tyrkerdue har vandra inn naturleg i løpet av siste hundreåret. Mink, kanadagås, moskus, har menneska innført. Minken som eit husdyr, men eksemplar som har rømt frå pelsfarmane har etablert ei fast viltlevande stamme. Kanadagåsa og moskusen er heilt i frå byrjinga utsette med tanke på å tilføra nye artar til viltbestanden vår.

Trollryggen og Trollspiret i morgensol. Romsdalen under skydekket.

Foto: Per Sylow.

Omsider nådde ekspedisjonen den første vegetasjon og tordnet som små skred nedover gjennom jungelen på sauestiene. Like før vi nådde riksvegen ved Sogge kom en sint hveps og stakk Nils i nakken som en siste hilsen fra Store Trolltind og alt trollpakket der. Vi nådde veien og vår ventende bil ved Soggeberget kl. 5 eft. For sent til det planlagte fest-lunch-bord på Grand. I stedet fikk vi et iskoldt bad i Raumas jøkelklare vann. Vi følte oss som sultne guder da vi svinget opp foran jernbanerestauranten på Åndalsnes. Jeg husker jeg nøyet meg med 3 porsjoner lapskaus med dertil hørende 3 halve pils før vi dro opp i Vengedalshytta for der å innta det virkelig store festmåltidet etter denne minneverdige turen på tilsammen 32 timer, inkl. oppholdet i Stor-trollets kjøleskap.